28.11.2018

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmään komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (U 98/2018 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Valtioneuvoston kirjelmässä on seikkaperäisesti tuotu esille esityksen keskeinen sisältö ja tavoitteet sekä keskeisiä ehdotukseen liittyviä ongelmakohtia. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä ehdotuksen tavoitetta siitä, ettei internetiä käytetä terroristisen sisällön levittämiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö tuo kuitenkin esille, että ehdotettu sääntely puuttuu merkittävällä tavalla erityisesti perusoikeutena suojattuun sananvapauteen. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää valtioneuvoston kannan mukaisesti tärkeänä, asetuksen nojalla tulee puuttua perusoikeuksiin vain siltä osin kuin se on välttämätöntä. Puuttumisen tulee olla perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten mukaisesti oikeasuhtaista.

Kuten valtioneuvoston kirjelmässä on todettu, asetusehdotuksen mukainen säilytyspalvelun tarjoajan määritelmä on laaja. Asetus voi tulla sovellettavaksi myös erilaisiin kansalaisyhteiskunnan toimijoihin kuten yhdistyksiin, puolueisiin ja muihin yhteenliittymiin, jotka ylläpitävät keskustelupalstoja, foorumeita, verkkojulkaisuja tai blogeja. Tällaisten palveluiden tarjonta on välttämätön edellytys avoimelle julkiselle keskustelulle, mielipiteenmuodostukselle ja viime kädessä myös vallankäytön julkiselle kritiikille.

Oikeasuhtaisuuden arvioinnin kannalta on tärkeää, ettei sääntelystä seuraa palveluntarjoajille kohtuuttomia velvollisuuksia, joita niiden on mahdotonta noudattaa. Lisäksi velvoitteista aiheutuvat kustannukset ja kokonaisvaltainen hallinnollinen taakka eivät saa nousta liian suuriksi suhteessa tavoitteisiin. Nyt ehdotettu kaikkia palveluntarjoajia koskeva velvoite poistaa terroristinen sisältö tunnin kuluessa poistomääräyksen tekemisestä voi olla varsinkin pienemmille toimijoille hankala tai mahdotonta toteuttaa. Asetusehdotuksen jatkovalmistelussa tulisikin kiinnittää huomiota siihen, kuinka varmistetaan, ettei sääntely tee mahdottomaksi pienempien toimijoiden osallistumista internetissä tapahtuvaan tiedonvälitykseen ja keskusteluun. Pienten ja mikroyritysten rajaamista sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle tulisi harkita, ellei muuta tehokasta ratkaisua asiaan löydy.

Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että asetusehdotukseen liittyy samankaltaisia yritysten ja viranomaisten rooliin liittyviä näkökulmia kuin rajat ylittävää

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

pääsyä sähköiseen todistusaineistoon (eEvidence) koskevaan ehdotukseen. Ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan eEvidence-asiassa antaman lausunnon (PeVL 23/ 2018 vp) liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, ettei yrityksille tulisi siirtyä viranmaisille kuuluvia tehtäviä pyyntöjen oikeudellisuuden arvioinnissa. Erityisesti silloin, kun pyynnön on tehnyt toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, on valtioneuvoston kannan mukaisesti pyyntöjen oikeudellisuuden arvioinnissa oltava rooli myös palveluntarjoajan jäsenvaltion kansallisilla viranomaisilla.

Lopuksi liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää valiokunnan huomiota sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 185 §:n sääntelyyn tiedon saannin estoa koskevista määräyksistä. Lain 185 §:n mukaan käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Sääntelyn suhdetta perusoikeuksiin, erityisesti sananvapauteen, on tarkasteltu perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 60/2001 vp. Jatkovalmistelussa olisi aiheellista arvioida ehdotetun unionin lainsäädännön suhdetta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sääntelyyn.

Maija Rönkä
Neuvotteleva virkamies